ROLUL MANAGEMENTULUI EDUCAȚIONAL ÎN ROMÂNIA

THE ROLE OF EDUCATIONAL MANAGEMENT IN ROMANIA

Sarivan George-Ovidiu
Clubul Sportiv Școlar Buzău, george14bz@gmail.com

Abstract

Managementul educațional a căpătat un rol important în ultima perioadă, atât în România, cât și în societatea europeană. Articolul de față sintetizează modul în care este abordat acest concept în instituțiile școlare de stat din România, precum și poziționarea profesorului care modelează generațiile viitoare și reprezintă un exemplu pentru dezvoltarea personalității elevilor.

Cuvinte Cheie*: educație, învățământul din România, management educațional, sistem educațional, leadership.*

Abstract

Educational management has become relevant in recent years, both in Romania and in European society. This article summarizes the way in which this concept is approached in the Romanian education system (public schools), as well as the role of teachers in the field. It emphasizes that all the employees in education have an important role to play in young generations future and they are an example for developing students' personality.

Keywords*: education, education in Romania, educational management, educational system, leadership.*

Introducere

Învățământul este un domeniu prioritar în viața socială, de care depinde formarea celui mai important factor al națiunii, omul, instruit prin studii, forță de muncă și specialiști și care nu poate și nici nu ar trebui să își permită să aibă insuccese. Principala motivație pentru alegerea acestui subiect în articolul de față este importanța managementului pentru realizarea actului educațional din mediul preuniversitar. Principalele obiective ale articolului sunt expunerea conceptului și a felului în care este tratat managementul educațional, precum și detalierea locului și rolului profesorului ca profesionist și profesor modelator în dezvoltarea personalității elevilor, ca organizator și conducător al procesului educațional și profesor diriginte.

Managementul unește toate condițiile unei profesiuni, deoarece acesta necesită o pregătire specifică, urmărindu-se obținerea, prin eforturi comune, a unor rezultate. Meseria are în ziua de astăzi un profil mai larg decât profesia, plecând de la premisa că prin meserii s-au creat numeroase ramuri de activitate. De la pedagogul din antichitate până la cel din zilele noastre, putem spune că meseria de educator a devenit edificatoare (Iancu, 2014). Eficiența și competența învățământului necesită astfel o fundamentare științifică, atât la nivelul sistemului, cât și la nivelul instituției de învățământ, iar la baza acestei fundamentări se regăsește managementul educațional (Jinga, 2001).

Rolul profesorului manager

Din punct de vedere al educaţiei, managementul este un sistem de concepte, metode, instrumente de orientare şi conducere, utilizat în realizarea obiectivelor educaţiei la nivelul performanţelor aşteptate. În maniera lui actuală de abordare, managementul are o definiție specifică şi în domeniul conducerii educaţiei, fiind văzut ca acţiune complexă de dirijare, proiectare şi evaluare a formării, specifică dezvoltării personalităţii fiecărui individ, conform unor scopuri formulate (Joița, 2000).

Cadrul didactic ocupă un loc important în activitatea educațională pentru că acesta își aduce aportul la formarea personalității elevilor și la conduita lor în societate. D. Potolea găsește următoarele roluri principale ale acestuia, după funcțiile asumate și împlinite în plan didactic: “de organizare și conducere a clasei ca grup social, de consiliere și orientare școlară și profesională, de îndrumare a activității extrașcolare, perfecționare profesională și cercetare pedagogică, precum și de activitate socio-culturală" (Potolea et al., 2008).

Profesorului i se atribuie roluri specifice în raport cu activitatea sa instructiv-educativă, cu ipostazele aferente rezolvării diferitelor obiective sau funcții pe care acesta le ocupă și de care răspunde. Acesta poate fi privit ca profesor diriginte, profesor de o anumită specialitate, consilier, responsabil de catedră, metodist, etc.

Sunt situații în care profesorul ocupă o funcție de conducere în instituția pe care o reprezintă, iar în acest caz, rolul său crește exponențial. Managementul îndeplinește condițiile unei profesiuni, întrucât necesită o pregătire specifică, solicitând participarea continuă și urmărind obținerea de rezultate printr-un complex de cunoștințe practice și teoretice, dar și de capacități și competențe. Rolurile manageriale ale cadrului didactic după viziunea lui Iucu et al., (2000) sunt multiple. Prin profesia de manager se înțeleg următoarele: o activitate desfășurată în vederea câștigării existenței, o ocupație, asta dacă vorbim în sensul larg, iar dacă vorbim în sens mai restrâns, putem spune că prin această profesie se înțelege pregătirea personalului de specialitate. Pentru a fi un manager performant, bun și eficient, profesorul trebuie să aibă o concepție amplă asupra abordării interdisciplinare și o înțelegere cât mai clară a funcției manageriale. Profesorul manager se poate transforma astfel într-un profesionist în educație, conducerea în acest domeniu fiind o atribuție intrinsecă, o condiție fundamentală.

Profesorul – modelator al personalității elevilor

Raportarea la dimensiunile ce determină succesul managerial al profesorului îl reprezintă dimensionarea cognitiv-axiologică: capacitățile cognitive, capacitatea intelectual-instrumentală, precum și capacitățile din dimensiunea motivațional-atitudinală, valoric-atitudinală, domeniul orientării în realitatea clasei și dimensiunea acțional strategică reprezentată de competențele acțional metodice (planificare, organizare, etc.). Numeroși pedagogi insistă asupra rolului de conducător al profesorului în procesul direct de învățământ, precum și în alegerea strategiilor de realizare a educației (Țîrcă, 2011). Printre deciziile cadrului didactic de conducere se numără: proiectarea și buna desfășurare a lecțiilor, organizarea și îndrumarea elevilor.

E. Stan spune despre acest rol al profesorului manager, conducător, că "deciziile sale antrenează mai multe faze succesive: pregătirea variantelor deciziei, fundamentarea lor, alegerea și adaptarea variantei optime, precum și organizarea aplicării și controlul realizării ei (Stan, 1999).

Pregătirea şi specializarea profesorului în activitatea didactică şi educativă îl îndreptăţesc să devină proiectantul, organizatorul şi conducătorul principal al operei de formare a personalităţii elevilor.

Pentru a fi îndeplinite obiectivele ce stau înaintea școlii contemporane, care sunt destul de numeroase și complexe, avem nevoie de personal devotat, pregătit și înzestrat cu calități valoroase, calități personale și profesionale. În ceea ce privește educarea tinerei generații, este accentuată sarcina formativă ce revine personalului didactic.

Fiecare profesor, învățător și educator ar trebui să fie un bun specialist în domeniu, dar și un bun educator, deoarece numai în această combinație, cadrele didactice își vor fi îndeplinit în condiții responsabile, atente și onorabile, formarea tinerei generații. În încercarea de a găsi și de a pregăti cadre didactice pe măsura exigențelor societății actuale, școala a impus o îmbogățire a profilului profesiunilor respective. De asemenea, trebuie să se țină cont că punctul de plecare ce a stat la baza construirii unei concepții pedagogice despre învățământ și educație și căruia i s-a imprimat o puternică notă socială l-a constituit profesorul.

Demersul managerial al conducătorilor de unități școlare

Planul dezvoltării instituționale este similar cu "oglinda" școlii și trebuie să țină cont de complexitatea, diversitatea și amplitudinea activității școlare. Acesta are un caracter anticipativ cu valoare strategică și trebuie să sintetizeze expresia muncii în echipă, să ofere instituției de învățământ perspective, fiind asumat de toate grupurile de interes.

Viziunea reprezintă o stare ideală proiectată în viitor și care configurează o posibilă și dezirabilă dezvoltare a organizației. Declarația viziunii organizației școlare conceptualizează imaginea a ceea ce se dorește să devină aceasta și este considerată primul pas în planificarea strategică, precedând etapa de elaborare a misiunii organizației.

Misiunea reprezintă rațiunea de a fi, motivul pentru care există organizația. Ea reprezintă pe scurt "filosofia școlii" și derivă din nevoile de educație identificate la nivelul societății și comunității, dar și din viziunea comună a diferitelor grupuri de interes reprezentate la nivelul școlii (Brătianu & Jianu, 2006).

Țintele strategice sunt derivate din misiune și sunt corelate cu aceasta, fiind fixate pentru o perioadă de 3-5 ani. Acestea urmăresc analiza diagnostic realizată anterior, dacă sunt realiste și realizabile, motivante, concrete și clare. Opțiunile strategice derivă din misiune și sunt selectate începând de la punctele tari și oportunitățile din analiza SWOT (Iosifescu, 2000).

Componenta operaţională (tactica) cuprinde programele de dezvoltare pe un interval de timp de 3-5 ani ce presupun activităţi concrete prin care se ating ţintele strategice fixate. Acestea pot fi, în general, structurate pe domeniile manageriale.

Planul operaţional este mijlocul prin care vor fi atinse ţintele strategice, respectând opţiunile strategice. Este conceput şi realizat pe termen scurt - până la un an, fiind organizat pe programe care cuprind activităţi concrete. Monitorizarea şi evaluarea sunt principalele funcţii manageriale realizate în faza de implementare a proiectului de dezvoltare instituţională. Scopul monitorizării este de a furniza informaţii relevante pentru evaluare care constă în coroborarea rezultatelor verificărilor anterioare progresului şi formularea de concluzii finale. Criteriile acesteia trebuie stabilite de la început şi vor fi urmărite pe toată perioada acţiunilor.

Numărul de niveluri strategice depinde de complexitatea organizaţiei, cum ar fi spre exemplu un grup şcolar ce dezvoltă activităţi de microproducţie şi de formare profesională. De precizat este că în această situație, vor fi identificate mai multe nivele decât, de exemplu, o grădiniţă dintr-un sat.

Nivelul organizaţiei reprezintă nivelul superior strategic, care generează strategii ce vizează evoluţia unităţii şcolare în funcţie de resursele financiare, de resursele umane existente în organizaţie sau care vor fi cooptate prin politici de personal.

Nivelul unităţilor strategice pot opera cu o independenţă limitată, deci în cadrul strategiei generate de nivelul organizaţiei. Independenţa unităţilor strategice permite de cele mai multe ori ridicarea nivelului demersului didactic și al renumelului organizaţiei.

Nivelul funcţional, al treilea nivel, conţine strategiile pentru compartimentele funcţionale, optimizând consumul de resurse umane şi financiare. Pentru realizarea acestei optimizări se impune o corelare pe orizontală între strategiile diferitelor compartimente ale nivelului funcţional.

Nivelul operaţional, al personalului didactic cuprinde strategiile didactice individuale (Petrescu et al., 2013) .

Concluzii

Concluzionând şi pornind de la importanţa învăţământului, de la specificul profesiunii şi de la responsabilitatea ce revine profesorului în asigurarea dezvoltării optime a personalităţii, se deduce faptul că domeniul didactic ar trebui să beneficieze de cei mai buni candidaţi. Se ţine seama de faptul că aceştia vor lucra cu omul în devenire, iar efectele muncii lor se răsfrâng asupra întregii vieţi a elevului.

Profesorul care îmbină formele de perfecţionare cu cele individuale de autoperfecţionare şi luptă mereu pentru o calitate superioară a muncii sale, cel care dă dovadă de cunoştinţe, de dragoste pentru profesia aleasă, va avea multe reuşite în activitatea didactică desfășurată.

Bibliografie

1. Brătianu, C. & Jianu, I., 2006. Viziunea și misiunea universității. Studiu de caz: Academia de Studii Economice din București. Management & Marketing. Disponibil la: http://www.managementmarketing.ro/pdf/articole/60.pdf.

2. Iancu, E.S., 2014. *Managementul educaţional în contextul dinamicii schimbărilor mileniului III.* Suport de curs. Disponibil la: http://documents.tips/documents/document-1-management-educational.html#.
3. Iosifescu, Ş., 2000. *Elemente de management strategic şi proiectare*. Ed. Corint: Bucureşti.
4. Iucu, R., 2000. *Managementul şi gestiunea clasei de elevi*. Ed. Polirom: Iaşi.
5. Jinga, I., 2001. *Managementul învăţământului*. Ed. Aldin: Bucureşti.
6. Joiţa,E., 2000. *Management educaţional. Profesorul manager: roluri şi metodologii*. Ed. Polirom: Iaşi.
7. Petrescu, P., Pop, V.L., Păunescu, M., Petcu, C., Neicu, C.D. & Constandache, L., 2013. *Managementul educațional în perspectiva descentralizării*. Disponibil la: http://promep.softwin.ro/fisiere/Suport%20curs%20Management%20educational%20cu%20adaptare%20la%20noua%20lege.pdf.
8. Potolea,D., Neacşu I., Iucu,R., 2008. *Pregatirea psihopedagogică*. Collegium Polirom: București.
9. Stan, E., 1999. *Profesorul între autoritate şi putere*. Ed. Teora: Bucureşti.
10. Țîrcă, A., 2011. Management Educațional. Millenium Design Group: București. Disponibil la: http://mentoraturban.pmu.ro/sites/default/files/ResurseEducationale/Modul%207%20Management%20educational.pdf.